

Vprašanja in odgovori

Ljudski odbori in cene kmetijskih pridelkov

Vprašanje: Ali lahko ljudski odbor ukaže, ali da direktivo trgovskim organizacijam, da na račun povišanja cen luksuznega in drugega industrijskega blaga zniža cene kmetijskim pridelkom in da jih po takih cenah prodaja?

Odgovor: Ljudski odbor mora čim bolj skrbeti za izboljšanje pogojev preskrbe svojih državljanov. Njegova skrb pa mora biti predvsem usmerjena k pomoči trgovski mreži v materialnih in tehničnih sredstvih (lokali, naprave in oprema, prevozna sredstva), v skrb za organizacijo trgovinske mreže in za kadre. Nadalje se morajo ljudski odbori boriti proti pojavom monopolizma in špekulacije v trgovini, proti gospodarskemu kriminalu in drugim oblikam kršenja predpisov o trgovanju. Končno morajo ljudski odbori skrbeti za čim močnejšo aktivizacijo potrošnikov v nadziranju dela trgovinskih organizacij s potrošniškimi sveti.

Ljudski odbori pa nimajo pravico dajati direktive trgovskim organizacijam glede formiranja prodajnih cen. Zato bi bil postopek tistega ljudskega odbora, ki bi ukazal trgovskim organizacijam, da znižajo cene nekaterih proizvodov na račun drugih, nepravilen. To nasprotuje načelu o svobodnem formiranju prodajnih cen in samostojnosti gospodarskih organizacij v poslovanju. Sama trgovinska podjetja in obrati pa imajo pravico, da prodajajo posamezne proizvode tudi z izgubo na račun dobička pri drugih proizvodih.

Odstotek in realizacija iz dohodka

Vprašanje: Kako je treba določiti odstotek izločitve iz dohodka za družbene investicijske sklade in za sredstva za samostojno razpolaganje v primeru, ko so realizirani osebni dohodki v l. 1956, popravljeni na osnovi instrumentov iz leta 1957 večji od ustvarjenega dohodka v l. 1956?

Odgovor: Stopnja izločitve dela dohodka za družbene investicijske sklade se po 65. členu uredbe o razdelitvi skupnega dohodka določi iz razmerja med delom dohodka, ki je bil realiziran v lanskem letu, in med skupno ustvarjenim dohodkom v istem letu. Del dohodka, ki ga postavimo v razmerje do skupnega dohodka, predstavlja polovico (50 odstotkov) ostanka dohodka po odbitku osebnih dohodkov realiziranih v lanskem letu in popravljenih po določbah istega člena uredbe.

Ce v primeru, ko od realiziranega dohodka v l. 1956 odštete realizirane osebne dohodke v istem letu, ni ostanka, ni mogoče ugotoviti obveznosti prispevka za družbene investicijske sklade, oziroma je stopnja prispevka v takem primeru enaka ničli. In naprej, ker ne more biti najmanjši odstotek izločitve iz dohodka gospodarske organizacije za njene sklade,

ki ga lahko odredi občinski ljudski odbor, večji od stopnje prispevka za družbene investicijske sklade (65. člen uredbe), tudi ljudski odbor ne more določiti obvezne izločitve sredstev v sklade gospodarske organizacije. Takim gospodarskim organizacijam torej pripada v letu 1957 ves realizirani dohodek. Gospodarska organizacija lahko v tem primeru ves realizirani dohodek razdeli na osebne dohodke delavcev, lahko pa del dohodka, posebno če to realizacija v l. 1957 dopušča, izdvoji v svoje sklade.

Poslovník hišnih svetov

Vprašanje: Z veljavnimi predpisi niso natančno določene pravice in dolžnosti hišnih svetov, kar v marsičem otežkoča njihovo delo. Zato bi bilo nujno, da se določi izdelava poslovnika dela hišnih svetov. Ali mora to vprašanje regulirati zvezni organ, ali je to zadeva ljudskih odborov?

Odgovor: Ker je glavna nosilka stanovanjske politike komunalna skupnost, je tudi podrobnejše reguliranje načina dela hišnih svetov prepuščeno občinam, v katerih morajo lokalni predpisi ljudskih odborov odsevati tudi vse isto, kar je specifično za stanovanjske prilike in praktični razvoj sistema družbenega upravljanja stanovanjskih hiš v nekem kraju. Občinski ljudski odbori večine mestnih občin so sprejeli lokalne predpise, v katerih so podrobno regulirali pravice in dolžnosti hišnih svetov glede upravljanja in vzdrževanja stanovanjske hiše v razmerju do stanovanjskih najemnikov, stanovanjskih organov itd. Razen predpisov ljudskih odborov o delu hišnih svetov so stanovanjski organi ljudskih odborov (sveti za stanovanjske zadeve) sprejeli tudi posebna navodila o delu hišnih svetov. Tako so na primer v Ljubljani izdali podrobna navodila o notranjem delu in finančnem poslovanju hišnih svetov, objavili so tudi posebno brošuro — priložnik za hišne svete, v katerih so konkretno obdelali probleme, ki se pojavljajo v delu in odnosih hišnih svetov.

Veljavni zakonski predpisi ne določajo posebnih poslovnikov hišnih svetov, v praksi pa imamo hišne svete, ki so sprejeli svoje poslovničke. Izkušnja je pokazala, da so lahko ti poslovnički ali pravilniki o načinu notranjega dela hišnih svetov večjih stanovanjskih zgradb koristni, posebno ko se bodo z novimi zakonskimi predpisi povečale pravice hišnega sveta kot nosilca družbenega upravljanja stanovanjskih poslopij.

Plača upravitelja zgradbe

Vprašanje: Kako se določi plača upravitelju zgradbe?

Odgovor: Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o upravljanju stanovanjskih zgradb predpisuje v 51. členu, da nastavlja upravitelja zgradbe hišni svet in nadzira njegovo delo, v 75. členu pa določa, da se kot stroški za upravljanje zgradbe štejejo tudi plače upraviteljev, a v 55. členu pooblašča ljudski odbor, da s svojimi predpisi določi način opravljanja upraviteljske dolžnosti.

V smislu 9. člena uredbe o plačah delavcev in nameščencev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih, in tolmačenja zveznega izvršnega sveta (št. 15.351 z dne 25. XII. 1955), a na osnovi posebnih republiških uredb o plačah upraviteljev zgradb, se določijo plače upraviteljev zgradb z

delovno pogodbo, ki jo skleneta upravitelj in delodajalec. Po predpisih uredbe o plačah upraviteljev zgradb se regulira plača upravitelja zgradbe, neglede na to, čigava last je hiša. Za vse hiše, ki so zajete s sistemom družbenega upravljanja, določijo plače hišni sveti z delovno pogodbo. Republiške uredbe so predpisale minimalne plače upraviteljev. Tako določa uredba o plačah upraviteljev zgradb, ki jo je sprejel izvršni svet LR Srbije, da pogodbena plača upravitelja ne more biti nižja od 5500 din na mesec za redni delovni čas (v redni delovni čas se računa razen obvezne navzočnosti v zgradbi tudi efektivno delo najmanj 4 ur na dan povprečno v tednu). Upravitelju zgradbe, ki ima strokovno izobrazbo kvalificiranega delavca ter popravlja tudi tehnične naprave v zgradbi, pripada posebna odškodnina za to delo.

Republiški predpisi prav tako določajo, da pripada upravitelju za vsako odpiranje glavnih hišnih vrat v času, ko morajo biti zaklenjena, posebna nagrada od osebe, na katere zahtevo odpre vrata. Višino te nagrade mora odrediti ljudski odbor za področje svoje občine.

Delodajalec je dolžan, da da upravitelju na razpolago stanovanje, v katerem sme bivati s svojo družino, dokler opravlja dolžnost upravitelja. Ali se znesek najemnine za to stanovanje odštete od plače, se regulira z delovno pogodbo, s katero se regulirajo tudi eventualne druge datjave v naravi (kurjava, razsvetljava in drugo).

Pravilno izvrševanje republiške uredbe o plačah upraviteljev zgradb nadzirajo organi delovne inšpekcije. Ker pa 36. člen uredbe o upravljanju stanovanjskih zgradb daje pravico stanovanjski upravi, da nadzira poslovanje hišnih svetov sploh in da zadrži vse tiste sklepe hišnih svetov, za katere misli, da nasprotujejo predpisom — so v praksi posamezne stanovanjske uprave zadržale od izvršitve tudi posamezne delovne pogodbe in višino plače upravitelja ter o tem obveščale pristojne svete za komunalne zadeve občinskega ljudskega odbora, ki so potem sprejeli ustrezní odlok.

Drobne vesti iz kmetijstva

— Zadnja leta si zadržano sadjarsko vinogradniška poslovna zveza Hrvatske prizadeva, da bi na kraškem področju v Dalmaciji, Hrvatskem Primorju in Istri zasadili mandlje, maraske, ojke, rožiče, orehe in šipek. Leta 1955 so zasadili nasade mandljev v več kmetijskih zadrugah. Nasadi zasajeni na krasu iz kreditov gozdarstva za l. 1956 merijo okrog 440 ha.

— Kredite, ki so jih dobili v natečajih, uporabljajo med drugim tudi za zasajevanje plantažnih sadovnjakov in vinogradov. Kmetijska zadruga Smiljevič se je lotila zasajevanja plantažnih vinogradov. Zadruga Stankovci zasaja iz kredita četrtega natečaja za neravzite kraje 50 ha sadovnjakov marask in mandeljnov.

— S programom pospeševanja kmetijske proizvodnje okrajnega odbora SZDL v Novem Pazarju je določeno zasajevanje novih sadovnjakov na površini 180 ha. Kmetijske zadruge in osnovne organizacije SZDL so prevzele v sadjarskih krajih to obveznost. Najboljše rezultate so dosegli v novopazarski občini.